

BISERIC'A SI SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu:	Pretiuu insertiuniloru:	Correspondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutulu pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Invitare

de

PRENUMERATIUNE.

Mai sunt câteva dile, si fóia nóstra intra in anulu alu patrilea alu esistentiei sale. Spriginulu, ce ni l'a datu onoratu publicu in acesti trei ani este pentru noi cea mai puternica dovada, cà esistentia acestui organu de publicitate a fost si este o necessitate pentru biserica si publiculu romanu.

Obiectele, ce reclama a fi discutate in publicu din punctulu de vedere alu institutiuniloru positive ale bisericeii nóstre sunt astadi atât in biserica cât si in scóla mai multe decât ori cand.

In biserica intalnimu din nenorocire o recéla facia de institutiunile ei, ér in scóla cele intemplate in timpul din urma ne au strepusu in o positiune, carea ne inspira cele mai mari in-grigiri.

Sub astfelu de impregiurari ni se impune la toti detorinti'a a lucrá din tóte puterile, si astfelu a contribuí cu totii cu mai multa energia la promovarea intereselor nóstre bisericesci si scolari.

Dreptu aceea deschidemu invitare de prenumeratiune la „Biserica si Scól'a“ pe anulu 1880, si ceremu spriginulu materialu si moralu in acésta intreprindere a nóstra.

Conditiiunile de abonamentu se vedu in fruntea foii si anume: pentru Austro-Ungari'a 5 fl. v. a. pe anu, si 2 fl. 50 cr. pe jumetate de anu; pentru Romani'a si strainetate 7 fl. v. a. pe anu si 3 fl. 50 cr. pe jumetate de anu. Rogamu inse pre dnii abonenti a grabí cu tramiterea costului de abonamentu, ca se ne potemu orientá in privinti'a tiparirii numerului esemplarielor, si se potemu servi cu esemplarie complete.

Redactiunea.

Romanulu si Biserica lui.

In dilele grele, in dilele de durere si amaratiune ale trecutulu o singura mangaiare i-mai remasese romanulu greu cercatu de sórte: *credintia stremosiésca*. Acésta credintia era singurulu tesauru remasu din betrani, dar unu tesauru scumpu, unu tesauru, pentru a cărui conservare in puritatea genuina cursese multu sange nobilu in decursulu vécuriloru.

Credintia stremosiésca insulfá romanulu in dilele negre curagiulu si virtutea, acele puteri ascunse, prin cari infruntá cu succesu tóte relele, ce-lu impresurau, si cari lu-facura triumfatoriu in lupt'a sa cea lunga pentru lege si limba.

Obiectulu celu mai de pretiu a fost in toti timpú in casa romanulu acea icóna a santei Nascátore cu Salvatoriulu lumii in bratie, ce o gaseai in casa romanésca. Catra acésta icóna si-indreptá romanulu privirea in orice góna a sórtei, ér Biserica i-erá cetatea cea intarita, in carea si-afá adapostire némulu nostru in trecutulu.

Erá pucinu in frumsetiatu in acele timpuri altariulu Domnului, dar binefacerile lui erau multe si bogate. Legea Domnului se vesteá poporulu in biserica de nisce inimi pline de zelu si pietate. Acésta pietate a servitoriloru Altariulu a fost puterea magica, carea ne a conservatu unu poporu vigorosu, unulu prin legea si limb'a sa.

A fost mare rola bisericeii in trecutulu facia de poporulu nostru, multu mai mare este ea inse fara indoiéla astadi, daca susta faptulu, cà intre conditiiunile actuale de viétia biserica este singurulu foculariu alu unei culturi, precum o recere natur'a si trebuintiele nóstre. Atunci avea biserica o rola mai multu negativa, de a conservá; astadi rola ei este positiva: a produce, a desvoltá.

Poporulu romanu este ca nici unu altu poporu in lume stensu legatu de biserica sa. Ace-

stei biserici are romanulu a-i multiemí multe, si apartiene caracterului seu a fi recunoscetoriu. Bisericeii are a-i multiemí romanulu ceea ce are mai scumpu: unitatea in limba, si chiar esistenti'a sa, sustienuta cu taria in mediloculu tuturor valurilor. Faptulu este remarcabilu si instructivu. Elu ne spune, cà daca voimu a ne sustiené originalitatea trebue se ne desvoltamu cá poporu pre bas'a trecutului nostru, prin biserica, prin acelu sanctuariu, carele prin cartile bisericesci ne a sustienutu unitatea limbei, ér prin institutiunile sale ne a sustienutu viéti'a si a datu directiune moravurilor.

Ei bine, dar din nefericire chiar in punctulu acest'a se pare, cà voiescu a se strecurá unele gresieli. Se pare cà voiesce a intrá in biserica unu feliu de semidoctismu, care sub masc'a sciintiei, a unui liberalismu falsu si reu intielesu, cum si sub pressiunea unoru idei cu totulu streine de mersulu desvoltarii nóstre naturali, se încérca a combate si atacá unele din santele asiedimente ale bisericeii.

Marturisimu, cà nu ne surprinde acésta stare de lucruri in considerarea defecteloru, ce se observéza astadi in multe pãrti, din cari defecte se vede ca s'au strecuratu unele pe nesemtite si in societatea nóstra. Scimu noi, cà sunt multi ómeni in lume, capaci a riscá totulu, a combate fara temere cu cea mai mare superficialitate sub masc'a unei inalte eruditiuni principiile fundamentali ale adeveratiloru eruditi din cei dantai secli ai crestinatãtii — cand este vorb'a de a satisface cutarei vanitãti séu ambitiuni personale. Scimu apoi si aceea, cà este caracteristicu semidoctismului a atacá si satirisá institutiunile religiunei lui Christos, cu scopu de a esplotá nepreceperea multimei si a esoperá o multiemita si o prémãrire momentana. Ne dóre inse reu, cand privimu la consecintiele, ce potu proveni pentru poporulu nostru din o astfeliu de procedura nesocotita, atunci, cand nu se va infruntá si respinge la timpu si umbr'a unei incercãri de acésta natura.

Biseri'ca nóstra a esistatu, si esista pre bas'a institutiuniloru sale positive, institutiuni divine si ca atari nestremutabili. A atacá vre un'a din aceste sante institutiuni insemnéza: a atacá biseri'ca, a atacá poporulu, carele pana astadi se identifica cu biseri'ca, insemnéza a ne despartí de biseri'ca ortodocsa mama, a ne despartí chiar de biseri'ca fratiloru nostri de dincolo de Carpati.

Biseri'ca nóstra autonoma si-are esistenti'a sa ca atare pre bas'a canóneloru. Aceste canóne au fostu punctulu de manecare si ratiunea, pe care s'au basatu ilustru barbati, cari au luptatu cu mari sacrificie l. bendirea autonomiei. Ast-

feliu este pré naturalu, cà celu ce ataca canónele ataca bas'a, pe care esista intregu edificiulu: constitutiunea bisericeii nóstre.

Purcediendu din acestu punctu de vedere nu vomu intrelasá nici odata a combate orice incercare s'ar iví spre a desavuá vre unulu din asiedimintele bisericeii nóstre. Acést'a ni o dictéza stim'a si pietatea, ce trebue se o avemu facia de aceste sante institutiuni, cât si stim'a, ce o avemu facia de poporulu nostru, carele privesce in orice atacu de acésta natura o lovitura contra puterii sale de viétiã. Poporulu nostru este mandru de legea sa. Elu este convinsu in internulu seu, cà numai sub influinti'a binefacatória a acestei legi póte traí, si se póte desvoltá. Se nu-i luám deci acésta scumpa proprietate a sa remasa din betrani, daca nu voimu a ne espune pericului, cà se-lu vedemu chiar revoltandu-se contra acelor'a, cari se încérca a-lu lipsí de acésta pane spirituala a sa.

Biseri'ca a fost cetatea cea intarita a némului nostru in trecutu, ea este si astadi. Murii ei inse ne voru poté adapostí, si ne voru poté dá putericulu loru ajutoriu numai atunci, cand vomu fi condusi in tóte actiunile nóstre de stim'a si pietatea, ce o detorimu santeloru asiediminte ale acestui sanctuariu alu Domnului.

Educatiunea la Persi.

Persii se inaltia la o rola istorica cam in seclulu alu sieselea a. Chr., cand sub domni'a lui Ciru devinu o putere insemnata, si celu dantaiu poporu de cultura in grup'a popóreloru iranice.¹⁾ In viéti'a acestui poporu se aréta mai multu decât la tóte celelalte popóre ale Asiei tendenti'a dupa libertate personala.

In acésta tendentia ii-ajuta cu deosebire religiunea. Ei au adoptatu religiunea lui Zoroastru, o religiune reformata din religiunea naturala, iranica vechia. Zoroastru invetiá, cà sunt doi diei, unulu bunu *Ormuzd* si altulu reu *Ahriman*. Acesti doi diei sunt in lupta continua unulu cu altulu, dar credinti'a erá, cà in fine celu bunu va invinge pre celu reu, pentruca reulu nu are putere si esistenti'a lui nu este necesaria in lume.²⁾

Astfeliu omulu este chiamatu in viétiã a servi dieului bunu prin lucrarea pamentului, prin plantare de pomi, prin cultivarea de vite, prin curatienia fisica si morala, prin adevèru si dreptate — si a combate reulu atât in lumea fisica cât si in cea morala.

Este pré naturalu, cà aceste principie religióse-morali erau fôrte favorabile educatiunei. Pe langa acést'a poporulu persianu erá dotatu cu calitãti naturale fôrte frumóse atât in ceea ce privesce partea fisica cât si cea spirituala. Astfeliu acestu poporu ar fi devenitu unu poporu de modelu in educatiune,

¹⁾ Dittes Gesch. der Erz. und Unterr. §. 7.

²⁾ Schmidt Gesch. d. Päd.

daca toate rezultatele activității sale nu s'aru fi nimicitu prin desastrela sale politice.

La Persi aflămu pe timpul, cât infloresce imperiulu loru însemnate idei pedagogice. Pruncii erau mandri'a, speranți'a și bucuri'a parinților. În ei se priviau acei individi, dela a căroru educatiune depinde viitoriulu statului. De aceea parinții și betranii se purtau cu cea mai mare stima facia de pruncii.

Natur'a tierii și temperamentulu poporului facura din Persi unu poporu resboinicu, a carui'a tendentia principala eră a-si estinde marginile imperiului, și a-si lati domni'a preste alte tieri și popóre.³⁾ Acésta impregiurare îi-silea a ingriji cu o dese bire de educatiunea *fisica*, ca pruncii se póta deveni mai tardiu apti pentru manuaerea armei, ocupatiunea de predilectiune a Persiloru. Pe langa educatiunea *fisica* se mai punea mare pondu pe educatiunea *morală*, în timpu ce celelalte directiuni ale desvoltării omenesci erau neglese, de buna sēma din motivu, că pentru scopulu statului erau de ajunsu aceste ramuri ale educatiunei.

La Persi educatiunea eră o afacere publica, o detorintia a statului, ér scopulu ei eră a cresce buni cetatieni. Timpulu educatiunei tienea 24 de ani. Pana la anulu alu șeptelea se cresceau pruncii în casa sub ingrigirea femeii. Dela anulu alu șeptelea incepea educatiunea publica. În toate locurile mai însemnate din tiēra erau institute publice, în cari se cresceau pruncii.

Mancarea loru eră simpla, și pentru ca se li se intarēscă corpulu de multe ori dormiau afara. Ei nu se instruau, ci prin supraveghiare și esemplu se deprindeau a fi sinceri, drepti, a se scii predomni, a calari și a manua armele. Ei se deprindeau și în cetire și scriere, dar despre acést'a nu au remasu date. De invetiatori se aplicau numai ómeni, cari erau trecuti de 50 de ani, cá se póta servi de modelu tenerimei.⁴⁾ În aceste institute mai invetiau pruncii și rugatiunile, principiēle religiunei, ceremoniele religiōse, datinele poporului și cu deosebire faptele martie ale strebuniloru.

Dela anulu alu 15-lea și pana la alu 25-lea se deprindea apoi în armē, cá se póta servi statului. Servitiulu de statu tiēnea pana la anulu alu 50-lea alu etătii. De aci încolo eră detoriu fiacare cetatiēnu a ingriji de crescerea tenerimei.

O clasa speciala de invetiatori nu a existatu la Persi. Numai fii Magiloru invetiau pe langa cartile sante și alte sciintie, și anume geografia, astronomia, medicina, dreptu și alte sciintie, ér la curtea regelui eră în timpul de înflorire alu imperiului persianu unu institutu de cresce pentru membrii familiei domnitōrie. În acésta scóla se cresceau și pruncii aristocratimei. Aci nu vedeau și nu audiau nimicu necuviintiosu, și astfelii poteau invetiá bunele moravuri, și a se predomni. Ei vedeau, cine este onoratu, și cine este desconsideratu de regele, și astfelii invetiau înca de copii a guverná și a fi guvernati.

Femeiloru nu li se dedea nici o educatiune. Femei'a trebuia se fia supusa neconditionatu barbatului. În tóta diminēti'a trebuia se întrebe pe barbatu „ce voiesci se-ti facu“, cu scopu cá cu chipulu acést'a se invetie fetele din casa a venerá pe tata și pe frati, sub alu caroru scutu traiescu.

Educatiunea în Persi'a a fost o educatiune nationala și cu o directiune practica. I-a lipsitu înse ingrigirea de desvoltarea inteligintii, și astfelii acestu poporu bunu cade victima despotismului unor monarchi reu crescuti, și molipsiti de vitiele popóloru subjugate, și cu deosebire a Babiloneniloru și Asirieniloru. Astfelii coruptiunea și despotismulu curtii și alu unei aristocratii desfrenate facura se dispara din poporu patriotismulu, și placerea de a sacrificá pentru binele statului.

Cu chipulu acést'a coruptiunea și despotismulu celoru mari facu se cada o natiune nobila.

„In interesulu adevērului.“

Sub acestu titlu prea frumosu ne presinta Dlu R. Ciorogariu, în nr.ii 50 și 51 din „Biserica și Scóla“ studiēle sale relativu la cestiunea canonica despre casatori'a a dou'a a pretiloru. Trebuie însa se marturisescu cu adēna parere de reu, cá studiēle dsale numai cá nu servescu adevērule cu claritate, dar înca și ratacescu în modu simtitoriu consciintiele creștiniloru. Cu unu titlu de órecare autoritate sciintifica, Dlu Ciorogariu, atacandu în *forma* directiunea Dlui Sturza și în *fondulu* ei directiunea urmata de mine în cestiunea casatoriei pretiloru, în celea din urma, ajunge la aceasi conclusiune cu Dlu Sturza, cumca: casatori'a pretiloru de a dou'a e admisibila atātu dupa întielesulu santei scripturi, câtu și dupa dreptulu canonicu alu bisericēi orientale.

Reflectandu parintelui Sturza în generalu, și fôrte corectu, cá *s. scriptura este de a se interpretá în întielesulu sustinutu de biserica*, d. Ciorogariu stabilesc în specialu urmátorele principii esegetice cu privire la interpretarea s. scripturi: a) s. scriptura este scrisa de ómeni și pentru ómeni, ca atare este de a-se interpretá asemenea celorlalte scripturi; b) s. scriptura este inspirata, și c) *conformu invetiaturēi bisericēi noastre ortodoxe, scriptur'a este de a-se interpretá: juxta unanimem consensum patrum et juxta eum sensum quem tenuit ac tenet sancta mater ecclesia, adēca se credēmu cu Vin. Lerinensis: quod semper, quod ubique, quod ab omnibus creditum est.*

Principiulu de sub a) singuru, pre care lu-primescu protestantii rationalisti, lu-primesc și d. Ciorogariu; principiulu de sub b) lu-primesc numai în întinderea ficsata de protestantii porecliti „ortodoxi“, cari nu recunosc a fi tóta sant'a scriptura inspirata de Ddieu; și în fine, principiulu alu treilea de sub c) sustienutu de biserica ortodoxa, cá s. scriptura trebuie interpretata în sensulu pre care l'a tienutu și lu-tiene biserica, d. Ciorogariu lu-atinge numai, ér în realitate lu-respinge. „În materia de credintia, dice reformatorul Luther, nu trebuie se ascultămu nici de apostolu, nici de profetu, nici de altu cineva; eu numai acēea voescu se crede, ce, fara îndoiēla, este cuventulu lui Ddieu.“¹⁾ De aceea, protestantii facu o distinctiune esentiala între cuventulu lui Ddieu și sant'a scriptura, în timpu ce biserica nostra ortodoxa numesc cuventulu lui Ddieu pe însasi s. scriptura.

În acordu cu invetiaturile teologiloru protestanti dlu Ciorogariu dice: „Numai invetiaturile religiōse a s. scripturi sunt revelate, și ca atari infalibile d. e. predicele mantuitoriului comunicate în

³⁾ Schmidt locul citatu.

⁴⁾ Schmidt locul citatu.

¹⁾ Conferinti'a protest. Hetzel despre Luther.

evangelii, ér datele istorice si archeologice sunt scrise fide humana, prin úrmare nu au autoritatea inspiratiunei;“ si, in specialu, cá: cuvintele apostolului Pavelu „se cade episcopului se fia fora de prihana, barbatu alu unei muieri,“²⁾ nu cuprindu o revelatiune divina, ci numai unu sfatu fide humana, adeca traditiune omenésca. Acestea inse sunt nisce teorii eterodoxe, neadmisibile in biserica nóstra. Éta cum le caracteriza invetiátulu Archimandritu Melchisedec, actualulu episcopu la Roman: „Unii teologi au intaritu (dela reformatiune incóci) cá asistarea Santului Duch, intru cât ea previne ratacirile, apartiene numai cartiloru didascalice si celoru ce se repórta la ele intr'unu chipu apropiatu séu necesaru. Óre carii au asiguratú inca cá s. Duchu nu au pazitu pe autori de gresiele usióre, si cá ei au pututu amestecá lucrurile omenesci cu cele Ddieesci, socotintia carea vine totu la cea de mai susu. Dar trebuie a marturisi cá acesti teologi eterodoxi au intru acést'a o opinie pucinu vrednica de Ddieu, pentru cá ei ducu la acea cugetare, cá elu ar fi alesu de trimisi ai sei, de servitori ai cuventului seu pre niste scrietori, cari in acestu chipu ar fi amestecatu ratacirea cu Ddieescu.“³⁾

„Óre carii critici din timpul nostru, continua eruditulu teologu, punu de asemenea intrebarea, daca asistentia Duchului Santu este necesara pentru autorii istorici, pentru cá tóta istoria, scrisa de ómeni graitori de adevéru si binecunosctori de fapte, are, chiar prin acést'a, autoritate indeajunsa. Dar ei nu iau séma cá pre cartile istorice a scripturei se razima, in cea mai mare parte invetiaturile religiunei; pentru aceea, daca insasi istoriile nu ar fi scutite de cea mai mica indoiala, daca ele nu aru avé o autoritate Ddieésca, ele apoi nu aru mai poté servi de basa invetiaturilor religiéi. In sfersitu, cartile istorice compunu partea cea mai insemnata a s. scripturei; si cand Iisus Cristos si apostolii au insusitu cartiloru sante o autoritate Ddieésca, ei au facutu acést'a fara de nici o restringere. S. Pavelu in epistolia sa catra Romani XV 4. rapórta la invetiatura totu ce se cuprinde in S. Scriptura: *Tóte câte s'au scrisu, spre invetiatur'a vóstra s'au scrisu.* Mai adangamu inca, cá acésta opinie a óre caroru moderni a fost cu totulu necunoscuta in biserica primitiva.“⁴⁾

Asiadara, dupa doctrina bisericeii ortodoxe, cuvintele apostolului Pavelu „preotulu se fie barbatu alu unei muieri“ cuprindu chiar o revelatiune divina si nu traditiunea séu credintia, ce erá in poporu. Insusi apostolulu ne spune acést'a, dicendu lui Timoteiu: „*Credintiosu este cuventulu:* de poftesce cineva episcopie bunu lucru poftesce; insa se cade episcopului⁵⁾ se fie fora de prihana, alu unei muieri barbatu etc.“ Cá in vechime erá ocarita de insasi opinia publica casatori'a a dou'a, esegétulu ortodox nu póte recunósce in acést'a adeveratulu mótiuru pentru S. Pavelu de a-o interdica preotiloru. Au nu si legea testamentului vechiu prescrie pentru Archiereulu seu unele calitati analóge cu celea ce le prescrie apostolulu Pavelu pentru preotii testamentului nou? „Din aceea, dice Melchisedec, cá autorii santiti sciau óre

care lucruri dela sine séu dela altii, urméza numai cá Santulu Duchu nu le dictá acestea, pe care le sciau ei de aiurea; dara nici intr'unu chipu cá asistentia Santului Duchu li-ar fi lipsitu cand le scriau.“⁶⁾ Acomodatiunea pedagogica, cum o numesce d. Ciorogariu, nu indreptatesce pe nimene a schimbá séu alterá notiunile si ideile comunicate ómeniloru santiti, dupa intentiunea Santului Spiritu, ci a le face numai pricepute si accesibile ignorantiloru si invetiátiloru de o potriava.

Cumca prohibirea casatoriei a dou'a nu o intemeiáza apostolulu pre opini'a si credintia poporului, se vede din cuvintele, ce le adreséza lui Titu: „Pentru acést'a te-am lasatu pe tine in Critu, ca cele ce lipsescu se le indreptezi, si se asiedi prin cetati preoti, precum eu ti-am poruncitu; *de este cineva fara prihana, barbatu alu unei muieri etc.* Ceea ce, dupa traditiunea apostolésca, si interpretarea colectiva a bisericeii, insemnéza cá, si casatori'a cea d'antaitu, preotii o potu contractá numai inainte de hirotonie, si nici de cum dupa hirotonie. „Fiinde-s'a disu in canónele apostolésce, cá adunandu-se in cleru din cei neinsurati, numai singuri cetitorii si cantaretii potu se se insóre; si noi acést'a observandu-o, demandamu, ca de acum inainte nici decum ipodiaconu, séu diaconu, séu presbiteru se nu aiba voie a contrage casatori'a, dupa ce s'au hirotonitu, éra de va indrasni a face acést'a, se se depuna; éra de va voi vreunulu, dintre cei ce vinu catra preotie, se se casatorésca prin nunta legala, acést'a se-o faca mai nainte de hirotonia ipodiaconului, séu a diaconului séu a presbiterului.“⁷⁾

Acuma, daca ordinulu apostolului Pavelu „preotulu se fie barbatu alu unei muieri“ nu s'ar basa pe o revelatiune divina, ci pe credintia séu traditiunea omenésca, se ne spuna d. Ciorogariu pentru ce biserica, totu pentru aceleasi cuvinte a-le apostolului, nu iérta nici macar cea d'antaita casatoria preotiloru dupa hirotonie? Avemu dara o lege intemeiata pre sant'a scriptura, care nu admite in cleru pe cei insurati de a dou'a óra, si destitue din trépt'a loru pe preotii, cari se insóra dupa hirotonie. „Canonulu I alu Soborului dela Neocesari'a, dice Pravil'a cea mare, poruncesce: vre-unu omu ce nu se va insurá, si se va face preotu de june, éra apoi dupa preotie va vrea se se insóre, unulu ca acel'a i-se iá preotia de totu. Éra de va fi altu preotu si i-va muri preotés'a, si va remané veduvu, de aceea va vré se iee alta muiere, ia-i-se si lui preotia Care se insora de a dou'a óra, acel'a nu póte fi clericu, adeca mirénulu, carele va luá a dou'a femeia, si a fostu clericu, de aceea nu mai póte fi clericu.“⁸⁾ Precum se vede dara, aci nu e vorba numai de casatori'a preotiloru ca atare, ci mai vertosu e verb'a, cá compatibila este contractarea matrimoniului cu sacerdotiulu obtienutu odatra prin hirotonie? Si legislatiunea bisericeii ortodoxe pe temeulu invetiaturei si a disciplinei apostolésce o declara necompatibila.

Cu tóte acestea, d. Ciorogariu mai cérca totusi unu espedientu, pentru admisibilitatea casatoriei a dou'a la preoti, in *conciinulu ecumenicu*. In reflexiunile, ce facusem la articolii diui Sturza, pentru neadmisibilitatea casatoriei preotiloru de a dou'a óra, eu am

²⁾ I Tim. 3. 2. Tit 1. 6.

³⁾ Vedi „Intr. in s. carti“ de Melchisedec.

⁴⁾ Vedi „Introd. in Sfint. carti“ de Melchisedec.

⁵⁾ In secolulu apostolicu numirea de episcopu se dá si presbiteriloru, si aici se ia in acestu intielesu.

⁶⁾ Vedi „Introd. in s. carti“

⁷⁾ Can. 6. VI.

⁸⁾ Pravila Cap. LXXV.

provocatu la auctoritatea conciliilor ecumenice, nu mai in termini generali, precât adeca mi-permitea cadrulu tractatului de care me ocupam. Si, fiindcã „totu sinodulu ecumenicu care are insusirile caracterisatõre, este insasi sant'a si catolicesc'a biserica, intru carea in simvolulu credintiei marturisimu cã credemu“¹⁰⁾, impreuna cu tãta biserica ortodoxa am recunoscutu si recunosc, cã „ceea ce se socotesce de sinõdele ecumenice, aceea si de Santulu Duhulu adevèrului este socotitu“¹¹⁾ si de aici mai departe am dogmatisatu, ceea ce dogmatisèza intrègã biserica orientala, cumcã *sinõdele ecumenice sunt infalibile*, adeca „negresitõre, si nesmintitõre.“ Dlu Ciorogariu vine acuma, si, pentru a-si creã arma in contra canõneloru, care oprescu preõtiloru casatori'a a dõu'a, nèga, cu destula usorintia, infalibilitatea sinõdeloru ecumenice in legislatiune. „A ascrie sinodulu ecumenicu, dice dsa, in afacerile disciplinari ori administrative infalibilitate, este dupa parerea mea o teorie nefasta, care ar impedeã si jigni in germine progresulu in biserica.“ Ce? Infalibilitatea conciliilor impedeã progresulu in biserica? Acèst'a este o teorie singura in felulu seu; de aceea, cu tãta dreptatea o pãte numi d. Ciorogariu pararea sa. Infalibilitatea conciliilor, din contra, singura este garant'ia adevèratului progresu in biserica. Altfeliu trebue se constatu, cã nici chiar d. Ciorogariu nu tiene la parerea sa, in punctulu acèst'a, cãci intr'altu locu recunõsce infalibilitatea conciliilor ecumenice, in modu indirectu, si in afacerile disciplinare. „Dupa parerea mea, dice dsa, modificarea canõneloru pe cale legala nu involve in sine respingerea auctoritatii bisericesci, cãci *sinodulu ecumenicu posterioru are aceeasi garantia de infalibilitate ca si celu anterioru*.“ Dupa acèsta declaratie relativu la infalibilitatea conciliilor ecumenice, ne mai remane ca se cercamu de este vre-o „cale legala“ pentru modificarea canõneloru ori nu este?

Dlu Ciorogariu afirma cu tãta siguranti'a, cã „calea legala“, pe care se potu modificã canõnele bisericeii universale, este sinodulu ecumenicu. Luatu in intielesulu vulgaru conciliulu ecumenicu, adeca ca pe o corporatiune legislativa lumescã, care adi aduce o lege, si mane o abrogã, dlu Ciorogariu are tãta dreptatea. Inse pe conciliile ecumenice le facu ecumenice dupa adevèru, nu numai form'a lor, adeca intrunirea tuturoru episcopiloru din tãta lumea crestina, ci mai vertos rezultatulu lucrariloru sale. Sinodulu dela Sardica s'a intrunitu ca conciliu ecumenicu, la sfersitu totusi a remasu sinodu localu.

Patru insusiri caracteristice se cere pentru unu conciliu ecumenicu, precum insèmna P. S. Patriarchulu Dositeiu: a) a se adunã prin porunci, nu a-le Papei sèu a-le cutarui Patriarchu, ci prin porunci imparatèsci; b) a se face intrebare despre credintia, si prin urmare a-se asterne hotarire, si hotaru dogmaticu, la fiesce care din cele ecumenice sinõde; c) a fi tãte dogmele cele asiezate de densii, si *canõnele, ortodoxe, binecinstitõre, si unite cu dumnediescile scripturi, sèu cu sinõdele cele ecumenice de mai nainte*, si d) a conglasui si a primì celea randuite de sinõdele ecumenice, si cele canonisite de toti Patriarchii si Archiereii cei dreptmaritori ai catolicescèi bisericeii, sèu prin insasi nfatiõsierea lor, sèu prin ai loru locutiitori, sèu si acestia nefiindu, prin scrisorile lor.¹²⁾ Deci totu

sinodulu ecumenicu, care are aceste caracterisatõre iasusiri, acèst'a este sant'a si catolicescã biserica, intru carea in simvolulu credintiei marturisimu cã credemu.¹³⁾

Lipsindu macar numai un'a din insusirile acestea, sinodulu ecumenicu si-pierde caracterulu si dreptulu ecumenicitatii. Sinodulu din Sardicea, deoarece nu s'au unitu la hotaririle sale patriarchii si Archiereii resaritului din ecumenicu s'a schimbatu in localu. Sinodulu ecumenicu, convocatu la 754 de Constantin V Copronimu, precum si sinodulu generalu dela Florentia (1439) biserica ortodoxa nu le-a recunoscutu nici de locale, pentru cã hotaririle dogmatice nu au fostu unite cu ddieesc'a scriptura si cu celelalte sinõde. Biserica orientala n'a primitu intrè isvõrele valabile pentru dreptulu canonicu nici unulu din conciliile latine, pentru cã hotaririle si canõnele acestora nu consuna cu canõnele sinõdeloru ecumenice.

In fati'a acestoru conditiuni esentiale pentru sinõdele ecumenice, se ne spuna Dlu Ciorogariu, care sinodu ecumenicu este indreptatitu de-a modificã canõnele sinõdeloru de mai nainte, si in specialu canõnele privitõre la casatori'a preõtiloru? Cu adevèratu, intrunindu-se unu conciliu õre carele ecumenicu, pãte se ia in discusiune casatori'a preõtiloru, dar indata ce ar luã o hotarire contrara hotaririloru aduse de sinõdele de mai nainte in cestiunea acèst'a, elu ar pierde in fapta si de dreptu caracterulu ecumenicitatii, semnu cã a gresitu. Èr sinodulu care posiede celea patru calitatì enumèrate, acèl'a este sinodulu *ecumenicu infalibilu*. De alta parte d. Ciorogariu a emisu principiulu, cã sant'a scriptura este de a-se interpretã: „juxta unanimem consensum patrum et juxta eum sensum quem tenuit ac tenet sancta mater ecclesia“, si cã in specialu, dupa ce sinodulu ecumenicu VI s'a pronuniatu cu privire la cuvintele apostol. Pavelu despre casatori'a preõtiloru, „a incetatu tãta indoiel'a in autenticitatea interpretarei.“ Cum pãte dar se-si imagine dsa o alta interpretare a fi autentica, daca odata interpretarea cea d'ant'iu este autentica? Mai departe, cum pãte dsa primì interpretarea cuvintelor apostolului Pavelu in altu intielesu, decãt in intielesulu, pe care l'a tìenutu si-lu tiene biserica?

Dar Dlu Ciorogariu nu vede in santele canõne decãtu nisee legi, ca tãte legile civile, pe care legislatoriulu le pãte schimbã ori abrogã cand i place si cum i convine. Natur'a sinõdeloru ecumenice in sa nu permite acèst'a cu privire la santele canõne, pentrucã „ceea ce s'a socotitu de sinõdele ecumenice, aceea s'a socotitu si de Santulu Duhulu adevèrului“; lucrarielu sunt infalibile; si a schimbã ceva in canõnele sinõdeloru ecumenice, insemnèza a-le imputã falibilitatea sèu ratacirea. Apoi, canõnele, dupa originea lor, sunt legile pe care apostolii, inspirati de Ddieu, si episcopii successorii lor, dirigeati de acelasi spirit, le-a stabilitu dela originea bisericeii, pentru conservarea credintiei, a moralei si a institutiunilor lui Iisus Cristos.¹⁴⁾ „Ele sunt compuse cu mare intielesiune, si acomodate literei si spiritului invetiaturiloru celoru vecinie a-le lui Christos, si inaintèza folõsele teoretice si practice a-le clerulu si poporulu credintiosu, cãci ele cuprindu in sine invetiaturile luminatõre si civilisatõre pentru toti t'pii.“¹⁵⁾ Èta

¹⁰⁾ Pidalion not. la prolegan. sinod. I. ecum.

¹¹⁾ Pidal. ib.

) Pidalion proleg. sinod. I. ecum.

¹³⁾ ib.

¹⁴⁾ Dr. W. Guettée, Exposition de la doctrine de l'Eglise orthodoxe.

¹⁵⁾ Siaguna, Enchiridion. prefacia.

cum se pronunția însuși nefalibilul sinodu ecumenic alu VII cu privire la auctoritatea divină a canoanelor: „Primim cu imbrățosire *Ddieșile canoane* și întărim întregu asediamentulu lor, care s'a asediatu de catra trimbitiele s. Duchu prelaudatii apostoli, și de catra santele sinode ecumenice și locale, și de catra santii parintii nostri; *fiindu toti luminati de unulu și acelasi Duchu și ne-au decretatu toate cele folositoare*“.¹⁵⁾ „Căci precum aceia, ne avundu soțela inibitoare de argintu, se îndestuleza în avutiile acestea, ce le av, precum dice Pavelu, *asia și noi nici adaugim nici scadem, ci ne îndestulam în canoanele cele hotarite de santii parinti*“.¹⁶⁾ „Vedi aici cât de vrednice de cinștire și de cucernicie sunt dumne-dieșile canoane. Pentru că cu titlurile și numirile acelea cu care se cinștesc scriptur'a cea de Ddieu înșufalată și sânta, cu acelea însuși cinștesc pe ddieșile canoane santulu acest'a sinodu.“¹⁷⁾

Dacă unui sinodu ecumenic nu-i este permis a schimbă decisiunile altui sinodu ecumenic, acest'a nu prejudecă de felu în falibilității. Competința lui este de a stabili canoane noue, nu în cestiunile deja rezolvite prin alte sinode ecumenice, ci în privirea noulor trebuințe, noulor cestiuni, ce se ivesc. După doctrin'a ortodoxă, infalibilitatea nu este de cât prerogativ'a ce posedă adevărata biserică, de a-nu schimbă nimica din doctrin'a revelată, pentru ratiunea că ea are pe Isus Christos de siefu și pe S. Duchu de povătuitoriu.¹⁸⁾ „După acesta notiune se întielege că nu pôte fi nici unu inconvenientu de a învetiă că biseric'a vorbește prin pastorii sei, și că episcopatul stabilitu de Ddieu pentru a guvernă biseric'a, este infalibilu când elu vorbește în numele acestei biserici și constată credința sa; dacă biseric'a n'ar fi infalibilă, ea n'ar fi dirigeată de S. Duchu; *dacă pastorii sei n'ar puté vorbi în numele seu, infalibilitatea sa ar fi curatu pasivă și n'ar puté se se manifeste*“.¹⁹⁾ Ei bine Dle Ciorogariu cum și cu ce veți puté demonstră Dta, ca teologu ortodoxu, că *episcopatul* (nu episcopii singularmente) nu este infalibilu?

Când cineva pledează pentru a dou'a casatoria a preotilor în numele moralei, se nu uite, că morală este absolută și generală. Dacă biseric'a opresce casatori'a preotilor de a dou'a ora, apoi totu ea dispune, prin canoanele sale și facia de preotii veduvi séu celibi ce viétia se manifesteze ei privatu și în pozițiunea lor socială!²⁰⁾

Ca creștini, în colectivitate, avem aceleasi detorii morale. Insa după pozițiunea ce ocupăm în societatea creștină, în biserică, fie care are detorii și obligamente morale, individuale, unulu mai multu alțulu mai puțin. În urmăre, nu este nici unu neconvenientu, dacă, după pusețiunea lor în societate, biseric'a pretinde delă preotii sei o perfecțiune morală cu multu mai mare decât ce pretinde delă creștinii de rendu. Pentru că dice S. Ioanu Gura de auru: „*Preotii de si se pórta pre pamentu, dăra ea are unu rang de servituri cerești*“.²¹⁾ Preotii la noi este misteriu, taină. Er seversirea tainelor nu e unu mecanismu, cum o numește, foră nici o șfală, Dlu Ciorogariu, ci este o instituțiune sacra, o instituțiune ddieșcă. Cine se angajază în servitulu pastoralu,

trebuie se examineze mai dinainte greutatea nespusa, cu care este legatu. Biseric'a nu face silă nimenui ca se iee asupra sa „jugulu evangeliului“; din contra ea primese în servitulu acestei sarcini numai pe cei cu vocatiune specială și abnegațiune, hotariti a perseveră până în sfersitu nenorocirile, ce-i potu împină în alergarea lor.

V. Mangra.

Diverse.

* **Altetia Sa Regala** Domnitoriulu Carol I a datu Mercuri la 18 curentu unu prandiu în onorea ministrului plenipotențiaru Alu Italiei pe langa guvernulu diu București, Escelenti'a sa, comitele Tornielli. La acestu prandiu au luat parte 50 de persoane din notabilitățile capitalei.

* **Atentatu asupra lui Apostolu Margaritu.** Legati'a română delă Constantinopolu a primitu la 4 ale curentei o telegramă din Monastiru, care o încunoscintiăza că „d. Apostolu Margaritu, institutorulu romanu de la Klisur'a, a fostu atacatu de nișce asasini greci, la Bitoli'a, și a fostu lovit de mórte.“ Legati'a română ar' fi și cerutu delă Sublim'a Pórta o grabnică satisfacere, prin pedepsirea culpabililor și garantarea siguranței institutorilor romani din Macedoni'a. —Publicandu acest'a șcire, diarulu „La Turquie“ șcrie următoarele: „Se șcrie că d. Margaritu a fost obiectulu unor mari persecuții din partea aceloră, cari sunt genati prin esistenți'a în acele parti a grupulu romanu, din care face parte și acestu institutoru. Odiosulu atentatu, în care a caditu victim'a, este încoronarea acestei opere de violență, care va produce nișce fructe cu totul altele de cât cele ce se astépta. Autorii acestui atentatu voru fi negati de natiunea gréca, care este destulu de inteligentă că se pricepa, cât de mare reu aduce cauzele sale asemenea violență. Cât pentru grupulu romanu, el nu cere de cât se trăieșcă în pace sub guvernulu Sultanulu, și nu argumente de felulu acest'a 'lu voru face se renunție la modululu seu de a vedé.“
„Resb.“

* **Bibliografia.** „Religiunea din punctu de vedere politico-iuridic“ este titlulu unui opu aparutu în Oradea mare în tipografi'a lui Eugeniu Hollosy. Pretiulu 1 fl. 70 cr. v. a. Opu acest'a este lucratu după Ioan Bohl, de d. *Silviu Rezeiu* preotu alu diecesei gr. cath. oradane, notariu consistorialu. Opu este frumosu arangiatu. La cuprinsulu lui șperăm a reveni cu alta ocaziune.

* **Chirotoniri.** În dilele din urma s'a chirotonitu intru preoti pentru dieces'a Aradului urmatorii teologi absoluti, și anume: dlu *Georgiu Micula* pentru parochi'a din Ternov'a, protopresbiteratul Borosinelui, și dlu *Lucianu Șepteanu* pentru capelan'i'a din Chișetau, protopresbiteratul Hassiasului.

* **Sectiunile senatului** au terminatu Mercuri a trecută desbaterea asupra rescumperării căilor ferate. Proiectulu votatu de Camera a primitu amendamente importante în sectiunile senatului la propunerea guvernului.

* **D. Legrand și romanii.** Distinsulu deputatu alu Camerei franceze d. Legrand a fostu adresatu dlui Waddington cunoscut'a interpelare asupra recunoscerei indenpendenței Romaniei din partea guvernulu francesu. Studentii romani din Paris, dreptu semnu de recunoscinti'a s'au grabitu a depune cartile

¹⁵⁾ Sinod. VII. can. 1.

¹⁶⁾ Pidalion tal. la can. 1 u sinod. VII ecum.

¹⁷⁾ Pidalion not. la can. 1. VII.

¹⁸⁾ „Introd. a la Theolog. orthodoxe de Macarie § 137.

¹⁹⁾ „Expos. de la doctr. ortod.“ de Dr. W. Guettée.

²⁰⁾ Vedi can. 3. I. can. 5. VI. can. 22. VII.

loru de visita la locuinti'a dlui Legrand, pentru simpatie'a si binevoitorie'a initiativa ce a luat'o in favorulu Romaniei. Ca raspunsu la acést'a manifestare d. Legrand a adresatu studentelui romanu din Prag'a P. Vasilescu o scisóre datata Paris 19 Dec. 1879, care dupa "Romanulu" suna asia:

"Domnule! Sum foarte onoratu de simtiemintele ce mi- exprimati, in numele studentiloru romani din Paris, si ve rogu de a le multiamí pentru acestu semnu de simpatia, precum si pentru ostenel'a, ce cea mai mare parte dintre densii si-au datu de a mi- aduce cartele loru. Am fostu foarte impresionatu prin acést'a, nu din cauza de amoru propriu, ci pentruca atribuescu o mare insemnatate faptului, ca tier'a mea se pastreze amicitie'a tierii d.-v. Vitez'a si inteligent'a vostra natiune represinta la Dunare traditiunile rasei latine si viitorulu civilisatiunii. Si apoi afectiunea aduce afectiune, si voi, Romanii, ati simtitiu totudeauna pentru Francie'a pré multa simpatia, voi ne-ati trimisu chiar in midilocitlu desastrenostre, o dovéda pré curagiósa si pré delicata despre acést'a, pentru cá noi se ve respundemu asemenea in midiloculu incercariloru vóstre recente. Am fostu foarte fericitu de a costatá Luni, cá simtiemintele mele pentru Romani'a erau impartasite de colegii mei din Camera, si nu sum mai pucinu fericitu de a constatá astadi cá junimea romana remane credinciósa iuclinarii afectuóse, care a apropiatu totudeauna amendoue popórele nóstre. Bine-voiti a primi. etc. Louis Legrand.

* **Atentatu contra regelui Spaniei** Martie'a trecuta s'a comisu unu atentatu contra regelui Spaniei Alfonso, cand acést'a se intorcea cu tener'a sa regina in trasura dela preumblare. S'a sloboditu doue glóntie asupra parchii regesci, din care unulu a trecut chiar pre langa obrazulu reginei. Din norocire inse nu a lovit nici unulu. Atentatorulu este unu teneru numai de 20 de ani cu numele Otero Gonzalez. In cercetare s'a constatat, cá ele mai are complici, dintre cari s'au arestatu dejá patru individi. Acést'a este alu doilea atentatu comisu asupra regelui Alfonso in decursulu domniei sale de cinci ani. Atentatululu primu l'a comisu Moncasi in 25 oct. 1878.

* **O mare nenorocire** s'a intemplat pe calea ferata de langa Dundee in Anglia. S'a ruptu adeca podulu de preste riulu Tay tocma cand trecea trenulu de persóne, si astfelu s'a inecatú intregu trenulu pe care erau 80 de persóne. Prin masine de cufundare s'au scósu deja din apa unele vagóne si mai multe cadavre, dar scóterea merge foarte greu din caus'a furtunii si a valuriloru mari si agitate.

* **Apele nomóului** dela Laculu-Saratu din judetiulu Brail'a s'au supusu unei analise chemice, si s'a constatat, cá contieniu ingredientie insemnate pentru a se ridicá o baia carea se póta concurá cu multe bai renumite din Europ'a.

* **Gradele multumirii.** Intr'o mica brosiura germana, tiparita la 1644, se afla urmatórea gradatiune a multumirii: De voiesti se ai o multumire de o di, dute si te rade; de voiesti se fi multumitu pentru o septemana, mergi la o petrecere de nunta; daca voiesti se ai multumire de o luna intréga, cumperá-ti unu calu frumosu de calaritu, de voiesti se fi multumitu o jumetate de anu, zideste-ti o casa frumoasa; pentru ca se fi multumitu unu anu, se-ti iei o nevestuica tinerica si frumusica; daca voiesti se fi multumitu doi ani, se mostenesti unu bogatu unchiu;

daca inse vrei se ai multumire tóta viéti'a, atunci se fi — campetatu.

* **Diamante fabricate.** D. James Maclean, colaborator la fabric'a de chimie din St. Rolow afirma, cá a descoperitu mijloculu de a fabricá adeverate diamante. „Alaltaieri, 28. noemvre, dice unu diuariu din Londra — d. Maclean a tienutu o disertatiune in institutulu filosoficu din Glasgow, despre rezultatele ce a dobanditu in acést'a directiune, dupa esperimente necontente de 13 ani. Resultatele acestea s'au infaciatu profesorulu Tyndall si altoru invetiati si astadi se afla sub cercetarea d-lui Maskelgine, de la museulu britanicu. Probele espuse sunt carbuni curati si transparenti, cari posedu intru tóte prepietátile resfrangátore de lumina ale diamantulu; au pututu se resiste atát acideloru si alcalieloru, cât si celei mai colosale caiduri. Nedeslegata este intrebarea, daca fabricatulu acést'a póte sgariá diamantulu; incercarea se va face in curundu. D. Maclean dimpreuna cu ceilalti eruditi intrebati, sunt de parere, cá fabricatele espuse sunt diamante cum se cade.“

Daca Maclean si ceilalti tovarasi ai dsale nu se insiéla si daca prin urmare diamantulu se póte fabricá in realitate — atunci vedé-vomu in curundu stralucindu de acestu felu de podóbe si muritórele mai putienu norocite; dar mai avé-voru óre atunci diamantele valórea si greutatea de astadi? Nici odata!

„Aleg.“

* **In art. intitulatu „In interesulu adevéruului“** din Nr. 51 alu foiei „Bis. si Scol'a“ sau stracuratu unele erori cari au se se indrepteze astufeliu: la pag. 416 in locu de revelate in s. Script. si formulate prin prin sinodulu ecumenicu“ se se cetésca: revelate ... prin *sinódele ecumenice*. La pag. 417 in locu de „pre bas'a canonulu?“ se se puna: „pre bas'a canonulu 2.“ Totu acolo in locu de „cérca a strabate prin ne ideile aceloru umbre maretie“ se se puna *cérca... in ideile aceloru umbre maretie*.

Numerulu de facia este ultimulu numeru, ce-lu scótemu in 1879.

Concursu.

Pentru deplinirea postulu invetiatorescu vacantu din comun'a *Petirsu* inspectoratulu Lipovei se escrie concursu cu terminu de alegere *pe 7 ianuaru* st. v.

Emolumintele suntu in bani 112 fl. 50 cr. v. a., 16 meti de grâu, 16 meti de cucurudiu, 12 orgii de lemne din care se se incaldiésca si scól'a, 4 jugere de livada fenétia, si cortelu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu pofiti recursele loru instruite conformu statutulu organicu si adresate comitetulu parochialu, a le substerne la subscrisulu iu Lipova, si pana la terminulu amintitu au se se presenteze in vreo dumineca séu serbatóre in biserica pentru de a dovedi cum sciu cantá.

Petirsu in 16 decemvre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Cristoforu Giuchieiu** inspectoru de scóle.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca din *Chisiod'a*, protopresbiteratul Timisorei prin mórtea invetiatoriului Terentiu Popescu, prin acést'a se eserie concursu cu terminu pana la **20 Ianuariu st. v.**, cand va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: in bani 120 fl. v. a., 30 meti grâu mestecatu; 7 stangini de lemne, din cari are a se incaldi si scól'a; 4 lantie de pamentu aratoriu; dela inmormentarile unde va fi poffitu 50 de cruceri si cuartiru liberu. Din acestu salariu va avé se dea pana la 1. iunie 1880 alegendulu invetiatoriu jumatate veduvei invetiatoriului reposatu.

Recurentii au a-si substerne recursele instruate conform statutului organicu si adresate comitetului parochialu din Chisioda subscrisului inspectoru de scóle per Wing'a in Seceani.

Chisiod'a in 8 decemvre 1879.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoirea mea **Iosif Gradinariu** inspectoru cercualu de scóle.

Pentru ocuparea parochiei vacante *Milova* din protopresviteratul Totvaradiei se eserie concursu cu terminu de incheiere si de alegere pe **27 decemvrie a. c. st. v.**

Emolumintele sunt:

1. 4. jugere de pamentu.
2. Dela 60 numere de case pentru biru rescumperarea cu 2 fl. dela fie care casa, in suma 120 fl.
3. Dela 20 numere de case pentru biru rescumperarea cu 1 fl. 20 cr. dela fie care casa, in suma 24 fl.
4. Cortelu liberu.
5. Stól'a indatinata.

Catra acestea se mai adauga 100 fl. v. a. ajutoriu anualu dela Veneratulu Consistoriu Aradanu, pentru implinirea oficiului invetiatorescu, care de asta data pana la alte urmari mai bune se impreuna cu oficiulu preotiescu. Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu avisati a-si ascerne recursele loru legalminte instruate la oficiulu protopopescu in Totvaradia per Soborsinu.

Milová in 26 novembre. 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Iosifu Belesiu** protopopu.

Dendata ce pe parochi'a vacanta din *Béregseu* n'au competatu nici unu recurinte cu cualificatiune de clas'a I, asi'a acuma in urmarea inaltei ordinatiuni episcopale din 30. Noemvre a. c. Nr. 2499 pres., se eserie de nou concursu pe aceiasi parochia, indiestrata cu o sesia de pamentu de 32 jugere, birulu si stol'a dela 180 de case, pe **13. Ianuariu 1880** cand se va tiené si alegerea, pelanga aceea anotatie, cá pe acést'a parochia potu recurá si cei cualificati pentru parochiile de clas'a II, observandu-se inse, cá cei mai bine caulificati voru fi preferiti. — Recu-

rintii suntu avisati recursurile loru prevediute cu testimoniulu de teologie de cualificatie, cu testimoni cá au absolvatu celu patienu 4 clase gimnasiale, séu cursulu preparandialu si celu teologicu, a le trimite pana in 11. Ianuariu 1880 protopresviterului tractualu Meletiu Dreghiciu in Timisiór'a, si pana atunci a se presentá in biserica spre documentarea desteritati sale in cele rituale si cantari. Alegendulu parochu are ase ingrigi de depurarea posibilei restantii contributionale si de ecuivalentu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Mel. Dreghiciu** m. p. prot. Timis.

Pentru ocuparea parochiei vacante *Pravaleni* din protopresbiteratul Halmagiului se eserie concursu cu terminulu de alegere **30 decembre a. c.**

Emolumintele anuali: dela 120 numere de case, pentru fiecare numeru 25 litre papusoiu in greuntie, stólele indatinate, si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia, suntu avisati recursurile prevediute cu toate documintele legale ale trimite protopresbiterului tractualu Ioanu Groza in Halmagiu pana la diu'a alegerii.

Comitetulu parochialu.

Cu invoirea protopresbiterului tractualu. **Ioanu Groza.**

Se eserie in urmarea gratióssei ordinatiuni a Vener. Consistoriu din Caransebesiu Nr. 741 bis. la a II-a parochia din comun'a *Retisioru* protopresbiteratulu Versietiului cottulu Timisiului, carea are se-se intregésca prin unu capelanu cu $\frac{1}{3}$ parte din sesiune si $\frac{1}{2}$ din biru si stól'a indatinata dela 150 de case.

Emolumintele intregi parochii suntu: Casa parochiala cu gradina de 800 orgii \square , 800 orgii vie, gradina estravilana, 30 jugere pamentu aratoriu de prim'a clasa, 76 de Meti (4636 litre) de rana biru, dela o cununie 6 fl. v. a. dela inmormentári pana la 7 ani 1 fl. 35 cr., de aci in sus impartitu dupa clase 2 fl. pana la 5 fl., dela unu botezu 33 cr., dela unu praznicu 33 cr., afara de acestea tacsele indatinate pentru diferite functiuni private usuate in comuna care asemenea aducu inca unu venitu frumosu.

Doritorii cari voiescu a ocupá acestu postu au a-si trimite suplicele concursuali adresate comitetului parochialu, pré On. D. protopresbiteru Joane Popoviciu in Mercin'a per Varadia pana la **13 Ianuariu 1880** in carea di va fi si alegerea.

Retisioru in 16 Novembre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.